

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/376/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

165/2012. (V. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszosnak¹ a **Buzai Ügyvédi Iroda** (eljáró ügyvéd: Dr. Buzai László Róbert, 1072 Budapest, Damjanich u. 10. fszt. 2.) jogi képviselő útján 2011. június 28-án előterjesztett **panaszát** a 2012. május 4-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője 2011. június 28-án postai úton terjesztette elő a panaszát.

I.

A jogi képviselő a panaszbeadványban előadta, hogy a panaszos 2011. június 24-én este 20 óra 30 perc körüli időben rakodást végzett a Budapest, D. u 9. szám alatti Kínai Étterem közelében. A rakodáshoz gépjárművével az étterem előtt állt meg, mivel nehéz árut pakolt ki a járdára. Megállása során az úttest jobb oldalához húzódott és „vészvillogót” kapcsolt, így tevékenységével nem akadályozta a forgalmat. Körülbelül egy perc alatt kirakodta a kocsiban lévő árut, és éppen a gépjármű hátsó csomagtartójának ajtaját csukta le, hogy minél hamarabb elhajthasson, amikor néhány rendőr jelent meg a helyszínen. A rendőrök nem engedték meg, hogy a panaszos elinduljon, és azonnal emelt hangon kezdtek el kiabálni vele, természetesen a szolgálati előírásokban szereplő megszólítás és napszaknak megfelelő köszöntés nélkül

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kezdve meg az intézkedést. A hangzavarra a boltból kiment a panaszos testvére (Z. W. A.), hogy segítsen fordítani, mivel a panaszos nem beszél magyarul, és nem is érti a magyar nyelvet. A testvér elmondta a panaszosnak, hogy a rendőrök a személyi igazolványát és a forgalmi engedélyt kérik. A panaszos átadta az iratokat, amiket a rendőrök átvettek, majd jegyzetelni kezdtek. A panaszos és a testvére eközben minden módon – tört magyarsággal – azt magyarázták a rendőröknek, hogy csak egy percre állt meg az autó, és már indult is volna a panaszos, ebben akadályozták meg.

A panaszos testvére ezután visszament az üzlethelyiségbe, a panaszos pedig tovább magyarázkodott, amikor hirtelen, minden ok nélkül az egyik rendőr a könyökével olyan erősen fejen verte, hogy a panaszos megszédült, megtántorodott. Próbálta a panaszos a fájdalmat leküzdeni, és igyekezett a rendőr ruhájára fókuszálni, hogy leolvassa a jelvéyszámát, a rendőr azonban az ütést követően, és talán azért, mert felfedezte a panaszos szándékát, elszaladt. A panaszos botladozva eredt utána, és a telefonjával egy fényképet készített a rendőrrel. Mindeközben a többi rendőr mozdulatlanul figyelt. A panaszos végül visszatántorgott a gépkocsija mellé, és kínjában többször hangosan segítségért kiabált magyarul, azonban senki sem törődött vele. Idővel az őt korábban megütő rendőr is visszatért a helyszínre.

A panaszos ekkor már kezdett félni, mivel a rendőrök négyen voltak, ráadásul körbevették őt, és gúnyosan nevettek rajta. A panaszos a jogi képviselő véleménye szerint egy ilyen kezdet után alappal és joggal félt attól, hogy ismét durván megütik, megverik a rendőrök. A fejére mért ütéstől és a félelemtől ugyanis nem tudta logikusan és higgadtan átgondolni a helyzetet, már csak azért sem, mert még mindig szédült és nagyon fájt a feje.

A panaszos családtagjai (a testvére és az édesapja – Z. H. P.) meghallva, hogy a panaszos segítségért kiabál, kiléptek az étteremből, és jelezték, hogy hívták a rendőrséget. A jogi képviselő utal rá, hogy megítélése szerint a tapasztalt eseményeket követően a panaszosban joggal vetődött fel az a gondolat, hogy a vele szemben eljáró személyek nem igazi rendőrök, mert azok nem ütötték volna meg a nyílt utcán, pláne nem ilyen durva módon. Ezért nem tartja meglepőnek a panaszos azon lépését, hogy zavarodott állapotában vissza akarta venni az iratait addig, míg a családtagjai által hívott „valódi” rendőrök megérkeznek.

Amikor azonban a panaszos gesztusokkal azt mutatta, hogy vissza akarja kapni az iratait, két rendőr erővel a rendőrségi autóra lökte, és a fejét az autóba verve, durván leszorították a motorháztetőre, majd a kezét hátracsavarva megbilincseltek, és betuszkolták a rendőrségi gépjárműbe. Két rendőr ült be mellé, az egyik vezetett, míg – a panaszos korábban megütő – másik rendőr a panaszos jobbán foglalt helyet, és útközben a panaszos arcának bal oldalát három alkalommal erősen megütötte úgy, hogy a panaszos jobb oldalán ülve jobb kézzel átnyúlt a panaszos teste előtt. A panaszos teljesen ki volt szolgáltatva, és védeni sem tudta magát, mivel a kezei hátra voltak bilincselve. Ezután a rendőr a panaszos jobb arcának arccsontját is megütötte egyszer, majd ráütött a combjára, végül belekönyökölt a combbizmába. Mindeközben szidalmazta is a panaszos, folyamatosan káromkodott, és bakancsával rugdosta a panaszos papucsban lévő lábfejét, illetve lábszárát. A panaszos kiszolgáltatott és megalázott helyzetében folyamatosan bocsánatot kért.

A panaszos bántalmazásának a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra érkezés vetett véget. Addigra azonban olyan súlyos állapotba került, hogy az előállítás keretében mentővel az Országos Baleseti és Sürgősségi Intézetbe (továbbiakban: OBSI) kellett szállítani. A panaszos kifogásolja, hogy az a rendőr ment vele kísérőként, aki korábban bántalmazta.

Az OBSI-ban az ügyeletes orvos végrehajtotta a legszükségesebb vizsgálatokat, majd hosszasan tárgyalt kettesben azzal a rendőrrel, aki bántalmazta a panaszost. A kétfős konzultációt követően az orvos folytatta a vizsgálatot, és végül olyan ambuláns lapot vett fel, amely tartalma köszönő viszonyban sem volt a panaszos valódi állapotával. A kezelőlap megállapításai szerint ugyanis a panaszos láztalan volt, a garat békés, az ajak lágy részén nem volt sérülés, a nyak mozgásai megtartottak, a panaszos tudata tiszta, beszéde összefüggő.

Ezzel szemben – saját elmondása szerint – a panaszos feje és teste tüzes volt, remegett a bántalmazás következtében kapott sokktól, alig tudott nyelni, nem tudta forgatni a fejét, fejmozgása erősen beszűkült volt. Néha azt sem értette, amit a testvére kínaiul fordított neki. Másnap pedig a szájsebészetre is beutalták sérülései miatt.

A panaszost tehát az orvos, aki 2011. június 24-én ellátta, gyakorlatilag rendben találta és elengedte. Az eljáró orvos megállapításai azonban annyira nem voltak igazak az állapotára, hogy az ambuláns lapot a panaszos nem írta alá, hiszen az nem tartalmazta a panaszait, illetve azok kivizsgálását. Az ügyeletes orvos annak ellenére megtagadta, hogy a beteg panaszait rögzítse az ambuláns lapon, hogy a megérkező jogi képviselő ezt kifejezetten kérte. Hozzátette az orvos, hogy ő aláíratta az ügyeletvezetővel az ambuláns lapot, és ettől kezdve oda megy a panaszos és az ügyvédje, ahova akar, mert semmi komoly baja nincs a panaszosnak, és ő nem tesz semmi továbbit a beteggel, illetve a beteg érdekében. Mindezt annak ellenére közölte, hogy a panaszost rázta a hideg, nem tudott önállóan sem felülni, sem lábra állni, így egyedül járni sem, remegtek a végtagjai a sokktól, és folyamatosan szédülésre, erős hányingerre panaszkodott.

Tekintettel arra, hogy a panaszos szemmel láthatóan igen rossz állapotban volt és az ügyeletes orvostól nem kapott megfelelő ellátást, ügyeletváltást követően, 2011. június 25-én visszament az OBSI-ba, ahol az ügyeletes orvos azonnal bent tartotta három napra, és további vizsgálatokat írt elő, így pl. hallásvizsgálatot, mivel a kapott pofonoktól a panaszos a bal fülére rosszul hallott.

A panaszbeadvány utal rá, hogy a bántalmazó rendőrök a BRKF Készenléti Rendőrségnek a BRFK Kerületi Rendőrkapitánysághoz beosztott állományába tartoztak, és megjelöli az intézkedő rendőrök nevét.

Utal végül beadványában a jogi képviselő arra is, hogy ugyan a helyszínen több rendőr is tartózkodott, a történetekkel kapcsolatban tanúkutatást egyikük sem végzett, nem vették fel a jelenlevők adatait, őket nem is nyilatkoztatták. Hiába őrizték az autót kb. öten, senki nem rögzítette, hogy ezek a tanúk mit láttak, holott előállítás során egy személy megsérült, ami kétség kívül olyan esemény, aminek a körülményeit dokumentálni kellene.

2) A panaszos jogi képviselője a panasz 2011. szeptember 20-án előterjesztett kiegészítésében az alábbi iratokat küldte meg a Testületnek.

a) A Budapesti Nyomozó Ügyészség 2011. július 4-én kelt levelében a panaszos sérelmére elkövetett cselekmények kapcsán a nyomozás elrendeléséről nyújtott tájékoztatást.

b) Az előállításról szóló igazolás szerint a panaszost 2011. június 24-én 20 óra 30 perctől 23 óra 55 percig tartották fogva. Ez idő alatt a panaszos részben a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságon, részben az OBSI épületében tartózkodott. Az előállítás során a

panaszosnak keletkeztek sérülései, amelyek a következők: a fejtetőn hámsérüléssel duzzanat, a nyak baloldali részén kb. 5 cm hosszúságú, véraláfutásos hámsérülés, a nyak jobb oldalán és a jobb oldali csuklyás izmon felszíni hámsérülés, a bal csuklón bilincselésből eredő felszíni hámsérülés, a bal térde felett kb. 10 cm-rel hámsérüléssel duzzanat, illetve a bilincselés miatt vállát fájlalta. Az előállítás ideje alatt panasza is keletkezett, amely kapcsán jelezte, hogy jogi képviselője útján fogja előterjeszteni. A vezetői engedélyét és a lakcímkártyáját a panaszosnak visszaadták. Az eljárásban tolmácként az igazolást Y. J. fordította le, amit a panaszos és ügyvédje elfogadott.

Az eljáró jogi képviselő úgy nyilatkozott, hogy törvényi határidőn belül feljelentést és panaszt fognak előterjeszteni.

c) A 2011. június 24-én 21 óra 47 perckor felvett ambuláns kezelőlap az alábbiakat rögzíti.

Felvételi állapot: közepesen fejlett, korának megfelelő állapotú beteg. Láztalan. Garat békés, nyelv nem bevont. Kóros nyaki terime, nyirokcsomó nem tapasztalható. A nyak mozgásai megtartottak, fájdalommentesek. A nyak bal oldalán felületes hámsérülések, melyek vonalas jellegűek, párhuzamos lefutásúak, haránt balról cranial-tól medial-caudal felé haladnak. Jobb oldalon azonos jellegű hámsérülések. A hajás fejbőr bal oldalán felületes, kb. 3cm-es átmérőjű duzzanat látható. Stabil, részarányos mellkas. Sternum felett nyomásra nem érzékeny. Has a mellkas síkjában. Puha, betapintható. Kóros rezisztencia, defense nincs. Máj a bordák vonalában, lépágy szabad. A gerinc mozgástartománya teljes, fájdalomtalan. A processus spinosusok felett nyomási érzékenységet nem jelez, ütögetésre fájdalomtalan. Paravertebralisán kötöttség, nyomási fájdalom nincs. Térben és időben orientált, jól kooperál. Tudata tiszta, hozzáférhető. A történetekre emlékszik. Fejfájása jelzett oldalon, hányingere van. Összefüggő beszéd, aphasia nincs. Pupillák egyenlően kerek, centrálisak, fényre reagálnak. Consensualis, accomodatio reflex megtartott. Bulbusok mindkét oldalon kitérnek, vezethetőek, nytagmus, diplopia nincs. Vertigo nincs. A sügött beszédet hallja, tinnitusa nincs. Trigemínus facialis innervál, nyomási pontokon fájdalmat nem jelez. Garatreulex megtartott, uvula a középvonalban. Agyidegek szabadok. Gócjel nincs. Sensorium, motorium megtartott. A végtagokban latens paresis nem igazolható. Pyramis jel nincs. Mindkét oldalon a csukló területén bilincs okozta zúzódások nyomai. A bal comb alsó harmadában medialisán kb. 10 cm-es területen suffusio látható. Egyébiránt a végtagok mozgásai megtartottak. Fizikális vizsgálattal törés nem igazolható.

A panaszoson fizikai vizsgálatot, CT-t és laborvizsgálatot végeztek. Az elvégzett fizikális vizsgálattal neurológiai eltérés nem igazolódott. A végtagokon törést nem találtak. A készített koponya CT felvételen direkt törésvonal, IC vérzés nem ábrázolódott. Traumás, idegsebészeti teendő nincs. Enyhe vegetatív zavarai miatt kórházi elhelyezés nem indokolt. Esetleges vegetatív zavarai 2-3 hétig tarthatnak. Tartós panaszok esetén kontroll vizsgálatra a területileg illetékes neurológiai szakrendelésen jelentkezzen. További eljárásra a kísérő hatóság ügyvédje jelenlétében elszállítja. Lázás állapot, panaszok esetén kontroll vizsgálatra jelentkezzen járóbeteg rendelésen.

CT vizsgálat eredménye: A külső és belső liquorterek normális tágulásúak, középvonali dislocatio nincs. Intracraniális friss vérzés, a natív scaneken térfoglalásra utaló eltérés nem látható. A csontablakos scaneken törés nem igazolódott.

Az iratot a kezelő orvos, illetve a másik példányon az ügyeletvezető orvos írta alá. A panaszos aláírását az irat nem tartalmazza.

d) A 2011. június 28-án kelt zárójelentés szerint a panaszost 2011. június 25-én 12 óra 54 perckor vették fel az egészségügyi intézménybe, és 28-án 10 órakor bocsátották el. A panaszos elmondása szerint a felvétele előtti napon ismert személy fejbe vágta, a feje sérült, eszméletvesztése nem volt. Akkor hajnalban járt az ambulancián, ambuláns lappal emittálták. Ismételten jelentkezett hányás, hányinger, fejfájás miatt tért vissza. Állítólag bal fülére nem hall. Ismételt koponya CT-je is negatív volt, a csontsérülés nem igazolódott. Műtéti teendőt az orvos nem állapított meg. Gégész konzíliumra és audiológiai vizsgálatra előjegyezték.

e) A 2011. június 29-én kelt ambuláns kezelőlap alapján az audiológiai vizsgálat eredménye: mindkét oldalon ép a hallás, a bal fülben tinnitus (fülzúgás) tapasztalható.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2011. június 25-én kelt jelentés rögzíti, hogy a panaszossal szemben aznap (*valószínűleg elírás, hiszen a sérelmezett események 2011. június 24-én zajlottak*) 20 óra 30 perckor a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés szerinti igazoltatást és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján elfogást foganatosítottak. Az intézkedés során a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a szerint testi kényszert és Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincselés 2011. június 24-én 20 óra 40 perctől 21 óra 10 percig tartott. A panaszos orvosi ellátásáról az intézkedés során keletkezett sérülés (könnyű fokú hámsérülés) miatt intézkedtek. A panaszos kérte hozzátartozója kiértesítését.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2011. június 24-én 20 óra 50 perckor megtörtént. Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztatót és az előállítás idejéről az igazolást kiadták. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8), (9) bekezdései és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. § alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót a panaszos megkapta.

A 2011. június 25-én kelt parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint alkalmazott igazoltatás és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján foganatosított elfogás jogszerű és szakszerű volt. Az Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján a bilincselés szintén jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedés megfelelt továbbá az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményeknek.

Az intézkedés végrehajtásában K. T. r. fttzls., K. T. r. zls., R. S. r. zls. és B. J. r. zls. vett részt.

2) K. T. r. főtörzszászlós 2011. június 24-én kelt jelentésében előadta, hogy aznap a Belvárosi Régióban látott el szolgálatot a BRFK VI. és VII. Kerületi Rendőrkapitányságok illetékességi területén. Annak során, 2011. június 24-én 20 óra 30 perckor szolgálati gépjárművel haladt Budapest VII. ker., D. utcában a D. Gy. út irányába, melynek során a D. utca 9. szám előtt arra lett figyelmes, hogy a megállni tilos jelzőtábla hatálya alatt, a forgalomtól elzárt területen

egy gépkocsi áll egy gyorsétterem előtt, amelyből két személy rakodik ki. A szolgálati járművel megfordulva, megkülönböztető jelzést használva a r. főörzszászlós megállt a személygépkocsi előtt, és intézkedés alá vonta a rakodást végző személyt, a panaszt. A panaszos elmondta, hogy a gépkocsival ő állt meg arra az időre, amíg a rakodást befejezik, majd kérésre átadta a rendőrnek a vezetői engedélyét és a gépjármű forgalmi engedélyét, valamint önként a lakcímet igazoló hatósági igazolványát.

Az ellenőrzés során r. főörzszászlós közölte a panaszossal, hogy cselekményével szabálysértést követett el – a tiltó tábla hatályát figyelmen kívül hagyva a forgalomtól elzárt területen állt meg –, amiért ellene szabálysértési eljárás kezdeményezésének van helye. Az ellenőrzés alá vont személyen kívül a helyszínen tartózkodott még egy férfi, aki a rakodásban segített, és az étteremből is kiment egy nő, mindketten sérelmezték az intézkedést, és azt hangoskodással, kiabálással fejezték ki. A panaszos az ismerősei kiabálása hallatán szintén ordítózni kezdett, mindannyian többnyire kínai nyelven, de tört magyarsággal azt is közölték, hogy mindig itt és így szoktak rakodni.

Ezek után a r. főörzszászlós felhívta az intézkedés alá vont személyt, valamint az ott tartózkodók figyelmét, hogy a hangoskodást fejezzék be, amelynek azonban az érintettek nem tettek eleget. Mivel a rendőrök elsődlegesen a megkezdett intézkedést kívánták jog- és szakszerűen lefolytatni, a bevetési csoport többi tagjának értesítésére pedig nem volt lehetőség, nem tudtak intézkedni valamennyi érintettel szemben garázdaság szabálysértés elkövetése okán. Ezzel összefüggésben a jelentés utal rá, hogy a panaszos hangoskodására, ordibálására a környéken lakók és a járókelők is felfigyeltek, és az említett magatartás bennük láthatóan megbotránkozást és riadalmát keltett, azzal kapcsolatban nemtetszésüket is kifejezték („Nem igaz, hogy az ilyen emberektől nem lehet pihenni, miért nem tesznek már valamit uraim”).

A r. főörzszászlós többször felszólította a panaszt, hogy a cselekményét hagyja abba, és kiabálásával ne zavarja az ott lakókat, amelynek azonban a panaszos nem tett eleget, az adatrögzítés közben folyamatosan hangoskodott, integetett a kezével, majd egy hirtelen mozdulattal kikapta a r. főörzszászlós kezéből a gépjármű forgalmi engedélyét, és megindult a gépkocsi csomagtartója felé. Mivel az ismételt felszólítás a cselekmény abbahagyására késedelemmel járt volna, a r. főörzszászlós utasította a járőrtársait, hogy a panaszt Hatóság eljárásának megzavarása [a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 242/B. § (1) bekezdés] bűncselekmény elkövetése miatt bilincseljék meg, és állítsák elő a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra további rendőri intézkedés megtétele céljából. Az eseményről a r. főörzszászlós értesítette a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság ügyeletét, valamint a közvetlen parancsnokát P. A. T. r. főhadnagyot és a Készenléti Rendőrség bevetés-irányítást.

A jelentés utal rá, hogy a beosztott járőrök, R. S. r. zászlós és K. T. r. zászlós azt követően, hogy a panaszos a rendőr kezéből kitepte forgalmi engedélyt, testi kényszer alkalmazásával próbálták őt megbilincselni a szolgálati gépjárműnél, az ellenszegülő panaszos kezeinek hátra helyzetbe helyezésével, de az erős ellenállás miatt azt csak úgy tudták végrehajtani, hogy a panaszt a szolgálati gépkocsi motorháztetejére fektették, és erőfőlényüket kihasználva folyamatosan feszítették a panaszos karját, nyakmagasságban fogták a ruháját, valamint a fejét a szolgálati gépjármű motorháztetejére nyomták. A bilincselést és a ruházatátvizsgálást követően a panaszt előállították a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra. A bilincs

alkalmazása 20 óra 40 perctől 21 óra 10 percig tartott, és az előállított személy csuklóján felületi hámsérüléseket okozott.

A r. főőrzsászlós és B. J. r. zászlós ezt követően a helyszínen maradt az intézkedés lefolytatása végett. A helyszínen tartózkodó két kínai állampolgár a gyorséterembe távozott, miközben közölték, hogy nekik a gépkocsihoz semmi közük, ők csak pakolni segítettek. A r. főőrzsászlós eközben felvette a kapcsolatot a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság ügyeletvezetőjével, aki utasította a r. főőrzsászlóst, hogy a helyszínen lévő nyitott gépkocsi őrzésére állandó rendőri jelenlétet biztosítson, amíg a tulajdonost kiértesítik, és neki a gépkocsit a r. főőrzsászlós átadja.

Az étterem környezetében a r. főőrzsászlós tanúkutatást végzett a történetekkel kapcsolatban, amely nem vezetett eredményre, mivel több állampolgár úgy nyilatkozott, hogy nem mernek tanúskodni a rendőrök mellett, mert félnek a következményektől, ezért azt állították, hogy nem láttak és hallottak semmit. A r. főőrzsászlós a helyszínenre hívta beosztott állományából M. J. r. zászlós vezetésével a szolgálati Iveco járművet, és utasítást adott, hogy a rendőrök a helyszínt eredeti állapotában biztosítsák a tulajdonos kiérkezéséig. A helyszínen maradt a jármű őrzésére 4 fő beosztott járőr.

Ezek után a r. főőrzsászlós bement a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol felvette a kapcsolatot az ügyeletes tiszttel. Utóbbi közölte vele, hogy a panaszoshoz mentőt hívtak, mivel fájlalta a kezeit, és rosszul érezte magát. 21 óra 10 perckor érkezett meg a mentő R. B. mentőápoló vezetésével. A panaszost megvizsgálták a mentősök, és közölték, hogy kérelmére a beszállítják a baleseti sebészetre további vizsgálatok elvégzése céljából.

A r. főőrzsászlós utasította R. S. és K. T. r. zászlósokat, hogy kísérjék el a panaszost. A rendőrkapitányságról továbbá kiértesítették a gépkocsi tulajdonosát, akinek 22 óra 30 perckor az intézkedés helyszínén, átvételi elismervény ellenében átadta a r. főőrzsászlós a gépkocsi indítókulcsát, a forgalmi engedélyét, a biztosítási szelvényt és magát a gépkocsit. Az átvétel előtt a tulajdonos a gépjárművet, valamint annak beltartalmát átnézte és hiánytalannak találta.

A baleseti sebészeten a panaszost dr. N. P. O. ügyeletes orvos megvizsgálta, amiről ambuláns kezelőlapot állított ki, továbbá közölte R. S. r. zászlóssal, hogy a panaszos további kórházi kezelésre nem szorul. Ezt követően a panaszost, az időközben a helyszínenre érkezett ügyvédjével visszaszállították a kapitányságra, ahova 23 óra 45 perckor érkeztek meg vele.

A rendőrkapitányságra 21 óra 00 perckor érkezett meg a r. főőrzsászlós közvetlen parancsnoka, P. A. T. r. főhadnagy, akinek jelentette a történeteket, és aki utasította a r. főőrzsászlóst, hogy az esetről készítsen részletes rendőri jelentést.

Az intézkedésről videofelvétel nem készült, mivel a személygépkocsiba beépített kamerarendszer üzemképtelen volt. Ezt a r. főőrzsászlós jelentette P. A. T. r. főhadnagynak. A panaszost az intézkedés lefolytatását követően, az ügyeletes tiszt engedélyével 1 óra 15 perckor szabadon bocsátották.

A panaszos ellen az általa elkövetett cselekményekre hivatkozva – egyrészt mert az intézkedő rendőr kezéből kitépte a forgalmi engedélyt, másrészt mert a bilincselést szakszerűen végrehajtó rendőrök felszólításának nem engedelmeskedett, folyamatosan ellenállt – büntető

feljelentést, továbbá – a megállni tilos tábla figyelmen kívül hagyása miatt – szabálysértési feljelentést tett a r. főörzszászlós.

3) R. S. r. zászlós 2012. január 29-én kelt jelentésében a Testület kérdéseire válaszolva előadta, hogy az intézkedés során az intézkedés alá vont személyt – a kényszerítő eszköz használatot követően, a szolgálati gépjárművel történő előállítás alkalmával – szóban tájékoztatták a panasztétel lehetőségeiről, valamint az előírásoknak megfelelően az intézkedés befejezésekor a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság ügyeletes tisztje is megadta számára a megfelelő felvilágosítást.

A szolgálatot a rendőrök bevetési ruhában látták el, amelyet jól láthatósági átvető mellénnyel egészítettek ki. Ezen az azonosításához szükséges jelvények és egyéb ékítmények (névkitűző) ki voltak tűzve. Ezen kívül a bevetési kabátjuk bal felkar részén volt elhelyezve a Készenléti Rendőrség állományjelzője.

A panaszost az intézkedés ideje alatt a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság ügyfélvárakozó folyosóján helyezték el, majd átszállították orvosi vizsgálat céljából az OBSI-ba, visszaszállítását követően pedig az előállítás végéig a kapitányság ügyfélvárakozó részén kellett ügyvédjével együtt várakoznia.

A beszállítás ideje alatt a panaszos a szolgálati gépjárműben a hátsó ülés jobb oldali részén, közvetlenül az ablaknál – az „anyós ülés” mögött – ült. A gépjárművet K. T. r. zászlós vezette, mögötte foglalt helyet R. S. r. zászlós, a panaszos bal oldalán. A rendőrök a beszállítás során a kísérő örökre vonatkozó szabályzó betartásával jártak el.

4) K. T. r. zászlós 2012. február 2-án kelt jelentésében a Testület kérdéseire R. S. r. zászlós fentebb ismertetett, 2012. január 29-én kelt jelentésével tartalmában azonos válaszokat adott.

5) B. J. r. zászlós 2012. február 2-án kelt jelentésében a Testület kérdéseire R. S. r. zászlós fentebb ismertetett, 2012. január 29-én kelt jelentésével tartalmában azonos válaszokat adott.

6) K. T. r. főörzszászlós 2012. február 2-án kelt jelentésében a Testület kérdéseire R. S. r. zászlós fentebb ismertetett, 2012. január 29-én kelt jelentésével tartalmában azonos válaszokat adott.

7) P. A. T. r. főhadnagy 2011. június 25-én kelt parancsnoki kivizsgálásban előadta, hogy aznap a szolgálata teljesítése során 20 óra 45 perckor K. T. r. főörzszászlós értesítette, hogy a Budapest VII. kerületi D. utca 9. szám előtt B. J. r. zászlós, K. T. r. zászlós és R. S. r. zászlós bűncselekmény elkövetése miatt személyi szabadságában korlátozott egy kínai állampolgárt. A rendőri intézkedés végrehajtása során a panaszossal szemben testi kényszert és bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazása azért vált szükségessé, mert a panaszos kihívóan közösségellenes magatartást tanúsított, amely a rendőrhatalóság jogszerű eljárását megzavarta, akadályozta.

A panaszost a helyszínről az Rtv. 33.§ (1) bekezdés a) pontja alapján a „Hatóság eljárásának megzavarása” [Btk. 242/B. § (1) bekezdés] bűncselekmény elkövetése miatt állították elő további intézkedés végett a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra. A r. főhadnagy a

BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság Ügyeletvezetői Iroda helyiségében meghallgatta a panaszost, és a vele szembeni kényszerítő eszköz alkalmazást a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 57. § (3) és (4) bekezdésében foglalt jogkörénél fogva kivizsgálta.

A r. főhadnagy tájékoztatása szerint a fenti napon K. T. r. főtörzssászlós vezetésével egy bevetési csoport 11 fővel látott el szolgálatot intézkedési terv alapján a belvárosi régióban, a BRFK VI. és VII. Kerületi Rendőrkapitányságok illetékességi területén.

Szolgálatuk teljesítése során, 2011. június 24-én 20 óra 30 perckor a rendőrök szolgálati gépjárművel haladtak a Budapest VII. kerület, D. utcában a D. Gy. út irányába, melynek során a D. utca 9. szám előtt észlelték, hogy egy személygépjármű a KRESZ 15. § (1) bekezdés a) pontja szerinti „Megállni tilos” jelzőtábla, valamint a 18. § (k) pontja szerinti „járműforgalom előtt elzárt területre” vonatkozó szabályainak megszegésével, az elakadást jelző fényjelző készülék folyamatos használatával várakozik. Tekintettel a 410/2007. (XII.29.) Korm. rend. 4. mellékletében foglaltakra, a panaszossal szemben szabálysértési feljelentést tettek.

A parancsnoki kivizsgálás a továbbiakban megismétli a K. T. r. főtörzssászlós 2011. június 24-én kelt jelentésében foglalt és fentebb ismertetett tényelőadást.

A r. főhadnagy a panaszos meghallgatását tolmács segítségével végezte el. A panaszos elmondta, hogy a Budapest VII. kerület, D. utca 9. szám előtt árupakolás céljából állt meg az általa vezetett személygépjárművel, a jelzőtáblával, továbbá útburkolati jellel tilalmazott helyen, mivel mindig ott szokott megállni.

Látta a mellette elhaladó rendőröket, és azt is, hogy kb. 30 méter megtétele után megfordultak majd az általa vezetett gépjármű mellett álltak meg. Intézkedés alá vonták, igazoltatták, majd közölték vele, hogy feljelentik. A panaszos nemtetszését fejezte ki az intézkedéssel kapcsolatban, elmondta továbbá, hogy a gépjárműve mögött az egyik rendőr őt a fejénél könyökkel megütötte. Az ütést követően az intézkedő rendőrökhöz ment és ijedsége okán kikapta az egyik intézkedő rendőr kezéből a forgalmi engedélyét, majd megpróbálta elhagyni a helyszínt. Ekkor a rendőrök megfogták, és először a személygépjárművéhez, majd a rendőrségi autóhoz „nyomták”. Állítása szerint a bilincselés közben a rendőrök nem bántották, a karját hátrafeszítették és megbilincseltek. Ezt követően azonban a szolgálati gépjárműben kapott egy pofont, majd előállították a rendőrkapitányságra. Kérdésre elmondta még, hogy a rendőri intézkedéssel kapcsolatosan az intézkedés elején, majd a végén (előállításakor) elszenvedett veréseket kifogásolja.

A r. főhadnagy a helyszínen felvette a kapcsolatot a panaszos ügyvédjével, aki elmondta, hogy 8 napon belül kívánnak panasszal élni az intézkedéssel szemben.

Ezek alapján a r. főhadnagy az alábbi megállapításokra jutott:

A rendelkezésre álló adatok, tények (a fentebb leírt tényállás és jogszabályi hivatkozások alapján) úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben kezdeményezett igazoltatás az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján, valamint az elfogás, mint személyi szabadságot korlátozó intézkedés az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján jogszerű volt és szakszerű volt.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának törvényi feltételeit a Szolgálati Szabályzat 57. § (3) bekezdésére figyelemmel kivizsgálta, és megállapította, hogy az Rtv. 48. § b) és d) pontja alapján a bilincs alkalmazása, valamint az Rtv. 47. § alapján a testi kényszer alkalmazása jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedő rendőrök az arányosság követelményeinek is megfelelően jártak el.

A Szolgálati Szabályzat 57. § (1) és (2) bekezdésének megfelelően a kényszerítő eszköz alkalmazása az arányosság figyelembevételével és a testi épséghez fűződő jogok tiszteletben tartása mellett történt. A rendőrök a bilincset 20 óra 40 perctől 21 óra 10 percig alkalmazták, amely felületi hámsérülést okozott, azonban az eljárás mód emberi méltóságában a panaszost nem sértette. Testi kényszert továbbá kb. 20 óra 38 perctől 20 óra 40 percig alkalmaztak vele szemben, amely felületi hámsérülést okozott, azonban az elszenvedett hámsérülések emberi testen való elhelyezkedése és kiterjedése egyértelműen alátámasztja a rendőrök által elmondottakat.

A panaszos ellen az általa elkövetett cselekményekre hivatkozva – egyrészt mert az intézkedő rendőr kezéből kitépte a forgalmi engedélyt, másrészt mert a bilincselést szakszerűen végrehajtó rendőrök felszólításának nem engedelmeskedett, folyamatosan ellenállt a bilincselésnek – büntető feljelentést, továbbá – a megállni tilos tábla figyelmen kívül hagyása miatt – szabálysértési feljelentést is tettek.

A panaszos nem nyilatkozott arról, hogy a vele kapcsolatos intézkedésekkel összefüggésben panasszal kíván-e élni a későbbiekben.

A r. főhadnagy meghallgatta az intézkedő rendőröket, akik a törtétekről jelentéseikben foglaltakkal egybehangzóan számoltak be, így az intézkedés lefolytatásával szemben ellentmondó körülményt a r. főhadnagy nem állapított meg.

8) K. T. F. r. hadnagy, főügyeletes 2011. június 25-én kelt jelentésében előadta, hogy 2011. június 24-én 20 óra 30 perckor az ORFK Készenléti Rendőrség Bevetési Főosztály II. 3. Bevetési Osztály egysége intézkedett a panaszossal szemben Budapest VII. kerület, D. utca 9. szám előtt, amely intézkedés során a panaszos elfogására és előállítására került sor a hatóság eljárásának megzavarása bűncselekmény elkövetése miatt.

A r. hadnagy a megállapított tényekről 2011. június 24-én tájékoztatta a vezető ügyeleteset, F. I. r. őrnagyot, majd a Központi Ügyeletet telefonon. A Központi Ügyelet arra adott utasítást, hogy az ügyben vegye fel a kapcsolatot a Budapest Nyomozó Ügyészség ügyeletes ügyészével. Ezt követően a r. hadnagy a megadott számon két alkalommal beszélt dr. F. P. vezető helyettes ügyésszel, akit tájékoztatott az ügyben törtétekről. Az ügyész az előállított személy priuszának ismertetését követően kérte, hogy az ügyben készült iratokat a rendőrség a hétfői napon továbbítsa a Budapesti Nyomozó Ügyészségnek. A r. hadnagy közölte az ügyésszel, hogy – a térfelügyelő szolgálat vezetőjének tájékoztatása alapján – a rendőri intézkedés helyszínének közelében összesen két térfelügyelő kamera van, azonban mindkét kamera látószögéből kiestek a kérdéses események, így érdemi felvétel azokról nem áll rendelkezésre. Közölte továbbá, hogy az ORFK Készenléti Rendőrség Bevetési Főosztály II. 3. Bevetési Osztály parancsnoka, P. A. T. r. főhadnagy arról tájékoztatta, hogy a szolgálati gépkocsijuk biztonsági kamerája nem rögzített felvételt az esettel kapcsolatban. Az ügyész

kérése alapján – a panaszos és védője hozzájárulásával – a panaszost a rendőrségen lefényképezték, és a 3 db kinyomtatott fotót az ügyirathoz csatolták.

Megjegyzi még a r. hadnagy, hogy az előállítás időtartamáról kiadott iratban a panaszos, az ügyvédje, illetve egy ismerőse – Y. J. eseti tolmács jelenlétében – úgy nyilatkozott, hogy az előállítás ideje alatt sérülése, panasza keletkezett. Keletkezett sérüléseit megnevezte, és ügyvédjével együtt kijelentette, hogy 8 napon feljelentéssel, illetve panasszal élnek. Az ügyvéd a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 196. § (1) bekezdésére hivatkozva tette meg nyilatkozatát.

9) A panaszossal szemben 2011. június 25-én tett szabálysértési feljelentésben K. T. r. főörzsászlós az alábbiakat adta elő. 2011. június 24-én közterületi járőrszolgálatot hajtott végre a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén. 20 óra 20 perckor a D. utcában haladt az R. utcától a D. Gy. út irányába. Ekkor észlelte, hogy egy gépjármű a megállni és várakozni tilos jelzőtábla hatálya alatt áll, a forgalomtól elzárt területen, elakadást jelző fényjelző készülék folyamatos használatával. A szolgálati gépjárműből kiszállva intézkedés alá vonta a gépjármű vezetőjét, a panaszost. A panaszos kérésre átadta a vezetői engedélyét, illetve önként a lakcímkártyáját, majd a jármű forgalmi engedélyét. A r. főörzsászlós közölte a szabálysértés elkövetésének tényét, és azt, hogy a panaszos ellen szabálysértési feljelentést tesz, mivel a cselekmény elkövetését nem ismerte el. A panaszos láthatóan megértette a feljelentés tényét, személyi körülményeiről nem nyilatkozott.

A r. főörzsászlós az iratban megjegyzi, hogy a panaszos az intézkedést teljes időtartama alatt igyekezett hátráltatni: ordibált, nem működött együtt, próbálta magát kivonni az intézkedés alól. Ennek következtében került sor a panaszos elfogására és előállítására a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra a Btk. 242/B. § (1) bekezdésbe ütköző bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. A panaszos és a jármű körözésben nem szerepelt, továbbá a panaszos vezetéstől eltiltás hatálya alatt nem állt.

Az intézkedésről videofelvétel nem készült, mivel a szolgálati gépjárműbe szerelt videokamera üzemképtelen volt. Az intézkedésnél még jelen volt K. T. r. zászlós, R. S. r. zászlós és B. J. r. zászlós.

10) A BRFK Hivatala Perképviselési és Panaszügyi Osztály, Panaszügyi Alosztály feljegyzése szerint a panaszos panaszbeadványt jutatót el az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosához, amely kapcsán a biztos megkereséssel élt a BRFK Hivatala felé. Utóbbi a panasz alapján kivizsgálást kért a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságtól, azonban a megküldött iratok az előállításra vonatkozó dokumentumokat nem tartalmazták.

Tekintettel erre a BRFK Hivatalától dr. T. T. r. százados telefonon felvette a kapcsolatot a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságon az érintett ügyeletes tiszttel, K. T. F. r. hadnaggal, aki elmondta, hogy emlékezete szerint a panaszost az ORFK Készenléti Rendőrség beosztottai állították elő. Mivel az előállított személyen sérülések voltak, mentőt hívtak hozzá. A mentő a panaszost kórházba szállította, majd mire a panaszos onnan visszaérkezett, addigra már a panaszos ügyvédje is a kapitányságon volt. Mivel a panaszos rendőri bántalmazásra hivatkozott, az ügyeletes tiszt egyeztetett a BRFK Központi Ügyelettel, illetve az ügyeletes nyomozó ügyéssel, amelyet követően a panaszost elengedték. Az ügyeletes tiszt emlékezete szerint a panaszost nem helyezték el az előállító helyiségben, az előállítás időtartamáról

kapott igazolást. Az ügyeletes tiszt elmondta még, hogy tudomása szerint az ügy iratait a Budapesti Nyomozó Ügyészséghez továbbították.

A r. százados felvette a kapcsolatot a BRFK X. Kerületi Rendőrkapitánysággal is, ahol elmondták, hogy a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság megküldte a panaszossal szemben tett szabálysértési feljelentést, amely alapján hatóságuknál szabálysértési eljárás indult a panaszossal szemben szabálytalan várakozás miatt. Az eljárás során eljárási cselekmény azidáig nem történt, az iratok csupán a szabálysértési feljelentést tartalmazzák.

Ezt követően a r. százados ismét felvette a kapcsolatot a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitánysággal, és kérte, hogy az előállítással összefüggésben készült jelentéseket, valamint az igazolást pótlólag küldjék meg a BRFK Hivatalának. A BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságról P. K. E. r. őrnagy azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságon az ügyel kapcsolatban keletkezett iratok eredeti példányát 2011. június 28-án a Budapesti Nyomozó Ügyészséghez továbbították, így azokat csupán a Robotzsaru Neo rendszerből tudja kinyomtatni, és továbbítani.

III.

1) A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a hatásköre alapján valamennyi panaszosi sérelem kivizsgálását elvégezheti-e.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.)

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fentiekből következik, hogy a Testület vizsgálatát kizárólag rendőri szervek, rendőrként szolgálatot teljesítő személyek fellépésére terjesztheti ki. Nem állt tehát módjában a konkrét esetben vizsgálni azt, hogy a panaszost az OBSI-ban ellátó orvos tevékenységét kellő körültekintéssel, az arra irányadó szakmai követelményeknek eleget téve végezte-e.

A fentiekre figyelemmel a Testületnek nem állt módjában vizsgálni a panaszos azon panaszait, amelyek az őt ellátó orvos magatartásával voltak kapcsolatosak.

A panaszos előadása és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok alapján – az intézkedés idején hatályos jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel – a Testület vizsgálta a panaszos igazoltatásának és előállításának jogszerűségét, a szabadságkorlátozás időtartamának arányosságát, a panaszossal szembeni kényszerítő eszköz-alkalmazás körülményeit, a panaszossal szemben alkalmazott rendőri hangnemet, és azt, hogy a rendőrök fellépése megfelelt-e a részrehajlásmentes eljárás, továbbá az intézkedési kötelezettség követelményeinek.

A panasz eljárás során a Testület megállapította, hogy a panaszolt intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az abból levezethető testi épséghez és személyi integritáshoz, az 55. § (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz, továbbá az 59. § (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való alapvető jogát és az 54. § (2) bekezdése szerinti kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás és büntetés tilalmát az alábbiak szerint.

2) A Testület elsőként a panaszos igazoltatásának jogszerűségét vizsgálta.

A panaszos – jogi képviselő útján előterjesztett – panaszbeadványa szerint 2011. június 24-én este 20 óra 30 perc körüli időben rakodást végzett a Budapest VII. kerület, D. u. 9. szám alatti Kínai Étterem közelében. A rakodáshoz gépjárművével az étterem előtt állt meg, mivel nehéz árut pakolt ki a járdára. Megállása során az úttest jobb oldalához húzódott és „vészvillogót” kapcsolt, így tevékenységével nem akadályozta a forgalmat. Éppen a gépjármű hátsó csomagtartójának ajtaját csukta le, hogy minél hamarabb elhajthasson, amikor néhány rendőr jelent meg a helyszínen, akik intézkedés alá vonták.

Az egyik intézkedő rendőr az eseményekről jelentésében az alábbiak szerint számol be. 2011. június 24-én 20 óra 30 perckor szolgálati gépjárművel haladt Budapest VII. ker., D. utcában a D. Gy. út irányába, melynek során a D. utca 9. szám előtt arra lett figyelmes, hogy a megállni tilos jelzőtábla hatálya alatt, a forgalomtól elzárt területen egy gépkocsi áll egy gyorsétterem előtt, amelyből két személy rakodik ki. A szolgálati járművel megfordulva, megkülönböztető jelzést használva a r. főtörzszászlós megállt a személygépkocsi előtt, és intézkedés alá vonta az éppen rakodást végző személyt, a panaszost. A panaszos a rendőrnek elmondta, hogy a gépkocsival ő állt meg arra az időre, amíg a rakodást befejezik, majd kérésre átadta a vezetői engedélyét és a gépjármű forgalmi engedélyét, valamint önként a lakcímet igazoló hatósági igazolványát. A rendőrségi iratok rögzítik továbbá, hogy a panaszos az általa vezetett személygépjárművel figyelmen kívül hagyta a KRESZ 15. § (1) bekezdés a) pontja szerinti „Megállni tilos” jelzőtábla utasítását, valamint megszegte a 18. § k) pontja szerinti „járműforgalom elől elzárt területre” vonatkozó szabályokat, amikor a későbbi intézkedés helyszínén elakadást jelző fényjelző készülék folyamatos használatával várakozott. Tekintettel a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rend. 4. mellékletében foglaltakra, a rendőrök a panaszossal szemben szabálysértési feljelentést tettek.

A Testület a rendőri intézkedés vizsgálata során az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat alábbi rendelkezéseire volt figyelemmel.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr a feladata ellátása során igazolhatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 3. § (1) bekezdése értelmében bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyen hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

A Szolgálati Szabályzat 21. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy jogszabály által meghatározott esetekben helyszíni bírságot szab ki. A rendőr azon szabálysértés esetén, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki, figyelmeztetést is alkalmazhat. A figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértést elkövető személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására, és felhívja, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől. A (3) bekezdés szerint abban az esetben, ha a figyelmeztetés nem járt eredménnyel, a rendőr törvényben, illetve e rendeletben meghatározott további intézkedést tesz. A (4) bekezdés pedig arra is tartalmaz felhatalmazást, hogy „ha a közrend, közbiztonság, illetve a rendőr vagy más személy jogainak védelme indokolja, a figyelmeztetett személyt a rendőr igazoltatja és az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az adatait rögzíti, és az intézkedésről a hely, idő, ok megjelölésével jelentés tesz”.

A KRESZ 15. § (1) bekezdése rögzíti a járművek megállását vagy várakozását tiltó jelzőtáblákat. Ezen belül az a) pont foglalja magába a „Megállni tilos” (60. ábra) táblát amely azt jelzi, hogy – a forgalmi vagy műszaki okból szükséges megállást kivéve – megállni, valamint várakozni tilos. A KRESZ 18. § (1) bekezdése szól az útburkolati jelekről, azon belül pedig a k) pont a járműforgalom elől elzárt területről (157. ábra), amely útburkolati jellel jelzett területre járművel ráhajtani tilos.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 21. §-ának (1) bekezdése értelmében a gépjármű üzemben tartója, illetve – a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben – a gépjárművet használatra átvető személy felel azért, hogy az általa üzemeltetett, illetve használt gépjárművel – egyebek mellett – a járművel történő megállásra és várakozásra vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott egyes előírások betartsák.

A Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését –

olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a panaszos azon magatartása, amelynek tanúsítását beadványának kiegészítésében maga is elismerte, vagyis, hogy a bolt előtt annak ellenére megállt az általa vezetett gépkocsival, hogy a KRESZ értelmében nem lett volna szabad, a fenti jogszabályi rendelkezések alapján nyilvánvalóan felvetette jogellenes cselekmény elkövetésének legalább minimális szintű gyanúját, így az az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezései értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

Egy szabálysértés elkövetésének a gyanúja nyilvánvalóan olyan körülmény, amely a közrend védelme érdekében igazoltatást vonhat maga után.

Fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal kapcsolatos, szabálysértés elkövetésére utaló gyanú alapján a rendőrségnek a vizsgált esetben intézkedési kötelezettsége keletkezett, amelynek érvényesítése érdekében a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így annak következtében a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát nem érte sérelem.

3) A panaszos kifogásolja, hogy az intézkedés keretében a rendőrök az előállítását is végrehajtották. A Testület a panasz eljárás keretében ezért megvizsgálta az előállítás jogszerűségét és időtartamának arányosságát.

A panaszbeadvány szerint, amikor a panaszos gesztusokkal azt mutatta a rendőröknek, hogy vissza akarja kapni az iratait, két rendőr erővel a rendőrségi autóra lökte, és a fejét az autóba verve, durván leszorították a motorháztetőre, majd a kezét hátracsavarva megbilincseltek, és betuszkolták a rendőrségi gépjárműbe. A jogi képviselő mindehhez hozzáfűzi, hogy a panaszos a korábban a fejére mért ütéstől és a félelemtől nem tudta logikusan és higgadtan átgondolni a helyzetet, már csak azért sem, mert szédült és nagyon fájt a feje. Megítélése szerint a tapasztalt eseményeket követően a panaszosban joggal vetődött fel az a gondolat, hogy a vele szemben eljáró személyek nem igazi rendőrök, mert azok nem ütötték volna meg a nyílt utcán, pláne nem ilyen durva módon. Ezért nem tartja meglepőnek a panaszos azon lépését, hogy zavarodott állapotában vissza akarta venni az iratait addig, míg a családtagjai által hívott „valódi” rendőrök megérkeznek.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszossal szemben az igazoltatást követően a rendőrök az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján fogatosították előállítását. A rendőrségi dokumentumok a történetet a következőképpen rögzítik. A panaszos azt tapasztalva, hogy ismerősei a rendőrökkel kiabálnak, szintén ordítózni kezdett. Mindannyian többnyire kínai nyelven, de tört magyarsággal azt is közölték, hogy mindig itt és így szoktak rakodni. A r. főörzsászlós felhívta az intézkedés alá vont személy, valamint az ott tartózkodók figyelmét, hogy a hangoskodást fejezzék be, amelynek azonban az érintettek nem tettek eleget. Mivel a rendőrök elsődlegesen a megkezdett intézkedést kívánták jog- és szakszerűen lefolytatni, a bevetési csoport többi tagjának értesítésére pedig nem volt lehetőség, nem tudtak intézkedni valamennyi érintettel szemben garázdaság szabálysértés elkövetése okán. A r. főörzsászlós többször felszólította a panaszost, hogy a cselekményét hagyja abba, és kiabálásával ne

zavarja az ott lakókat, amelynek azonban a panaszos nem tett eleget, az adatrögzítés közben folyamatosan hangoskodott, integetett a kezével, majd egy hirtelen mozdulattal kikapta a r. főtörzszászlós kezéből a gépjármű forgalmi engedélyét, és megindult a gépkocsi csomagtartója felé. Mivel az ismételt felszólítás a cselekmény abbahagyására késsedelemmel járt volna, a r. főtörzszászlós utasította a járőrtársait, hogy a panaszost Hatóság eljárásának megzavarása [Btk. 242/B. § (1) bekezdés] bűncselekmény elkövetése miatt bilincseljék meg, és állítsák elő a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra további rendőri intézkedés megtétele céljából. A panaszost tehát a helyszínről – az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján – a „Hatóság eljárásának megzavarása” [Btk. 242/B. § (1) bekezdés] bűncselekmény elkövetése miatt állították elő további intézkedés végett

Az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

A Btk. 242/B. §-a rögzíti a Hatóság eljárásának megzavarása cselekmény tényállását. A hivatkozott jogszabályhely értelmében vétség miatt büntetendő, aki olyan kihívóan közösségellenes vagy erőszakos magatartást tanúsít, amely a bíróság vagy egyéb hatóság eljárását megzavarja vagy akadályozza, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg. Súlyosabban minősül a cselekmény, ha a bűncselekmény a bíróság, vagy egyéb hatóság eljárását megghiúsítja. A (4) bekezdés értelmében pedig a § alkalmazásában erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására.

Az előállítás jogszerűsége kapcsán a Testület az alábbiak rögzítését tartotta indokoltnak.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges volt elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, a konkrét ügyben alappal hivatkozott-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvétel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása,

vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy mivel a konkrét esetben maguk a rendőrök észlelték a gyanú alapjául szolgáló cselekményt, jogi értelemben valóban tettenérés történt, így az intézkedő rendőr – az Rtv. idézett 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján – mérlegelés nélkül köteles volt elfogni és előállítani a panaszost az illetékességgel rendelkező rendőrkapitányságra.

Erre figyelemmel a panaszos személyes szabadságának előállítással való korlátozását a Testület jogszerűnek minősítette, és a kapcsolódó alapjog megsértését nem állapította meg.

b) A Testület a panaszos előállításának jogszerűségén túl azt is vizsgálta, hogy az intézkedés időtartama annak céljához és az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten nem volt-e szükségtelenül hosszú.

Az 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Ezt az előírást konkretizálja az előállításra a 33. § (3) bekezdés, amelynek értelmében a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. A Testület a panaszos előállításának jogszerűségén túl ezért azt is vizsgálta, hogy az intézkedés időtartama annak céljához és az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten nem volt-e szükségtelenül hosszú.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján a konkrét esetben azt kellett tehát vizsgálni, hogy az előállítás céljának megvalósulásához – tehát a feltételezett cselekménnyel összefüggésben szükséges eljárási cselekmények lebonyolításához – szükséges volt-e a panaszost mintegy három és fél órán keresztül fogva tartani.

Az előállításról szóló igazolás szerint a panaszost 2011. június 24-én 20 óra 30 perctől 23 óra 55 percig tartották fogva. Ez idő alatt a panaszos részben a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságon, részben az OBSI épületében tartózkodott. A panaszost előbb a rendőrkapitányság ügyfélvárákózó folyosóján helyezték el, majd átszállították orvosi vizsgálat céljából az OBSI-ba, miután 21 óra 10 perckor megérkezett hozzá a mentő. A panaszost, az időközben a helyszínre érkezett ügyvédjével visszaszállították a kapitányságra, ahova 23 óra 45 perckor érkeztek meg vele, és ahol az előállítás végéig ismét a kapitányság ügyfélvárákózó részén kellett – ügyvédjével együtt – tartózkodnia. Meghallgatását jelentése

tanúsága szerint P. A. T. r. főhadnagy A r. főhadnagy végezte el tolmács segítségével, az eljárási cselekmény időpontja azonban a rendőrség által megküldött iratokból nem volt megállapítható.

A Testület a panaszos szabadságának korlátozását az annak során elvégzett cselekményekhez mérten a fentiek alapján nem tekintette aránytalanul hosszúnak, különös figyelemmel arra, hogy a 21 óra 10 perc és 23 óra 45 perc közötti időben, vagyis több mint két és fél órán keresztül a panaszos orvosi vizsgálata zajlott.

A Testület a fentiek alapján a panaszos fogvatartásának időtartamával összefüggésben – tehát a szabadságkorlátozás hossza miatt – a személyes szabadság aránytalan korlátozását, vagyis megsértését nem állapította meg.

4) A panaszossal szemben a rendőrök többször és többféle kényszerítő eszközt is alkalmaztak, amelyek indokoltsága és jogszerűsége kapcsán a Testület a következő megállapításokat teszi.

Az intézkedés során a panaszos megpróbálta elmagyarázni a rendőröknek, hogy csak rövid időre állt meg, és már indult is volna tovább, ekkor vonták őt intézkedés alá. A beszélgetés lebonyolításában a panaszosnak a testvére segített, fordította az elhangzottakat, mivel a panaszos nem beszél magyarul, és nem is érti a nyelvet. Az után, hogy a testvér visszament az üzlethelyiségbe, a panaszos tovább magyarázkodott, ekkor azonban hirtelen, minden ok nélkül az egyik rendőr a könyökével olyan erősen fejen verte, hogy a panaszos megsédült, megtántorodott. Próbálta a fájdalmat leküzdeni, és igyekezett a rendőr ruhájára fókuszálni, hogy leolvassa a jelvéyszámát, a rendőr azonban az ütést követően, és talán azért, mert felfedezte a panaszos szándékát, elszaladt. Később pedig, amikor a panaszos gesztusokkal azt mutatta, hogy vissza akarja kapni az iratait, két rendőr erővel a rendőrségi autóra lökte, és a fejét az autóba verve, durván leszorították a motorháztetőre, majd a kezét hátracsavarva megbilincseltek, és betuszkolták a rendőrségi gépjárműbe. Két rendőr ült be mellé, az egyik vezetett, míg – a panaszost korábban megütő – másik rendőr a panaszos jobbán foglalt helyet, és útközben a panaszos arcának bal oldalát három alkalommal erősen megütötte úgy, hogy a panaszos jobb oldalán ülve jobb kézzel átnyúlt a panaszos teste előtt. A panaszos teljesen ki volt szolgáltatva, és védeni sem tudta magát, mivel a kezei hátra voltak bilincselve. Ezután a rendőr a panaszos jobb arcának arccsontját is megütötte egyszer, majd ráütött a combjára, végül belekönyökölt a combizmába. Mindeközben szidalmazta is a panaszost, folyamatosan káromkodott, és bakancsával rugdosta a panaszos papucsban lévő lábfejét, illetve lábszárát. A panaszos kiszolgáltatott és megalázott helyzetében folyamatosan bocsánatot kért. A bántalmazásnak a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra érkezés vetett véget.

P. A. T. r. főhadnagy a sérelmezett eseményeket követően a rendőrkapitányságon meghallgatta a panaszost a történetekről. A panaszos elmondta, hogy az intézkedés során nemtetszését fejezte ki az intézkedéssel kapcsolatban, továbbá, hogy a gépjárműve mögött az egyik rendőr őt a fejénél könyökkel megütötte. Az ütést követően az intézkedő rendőrökhöz ment és ijedtsége okán kikapta az egyik intézkedő rendőr kezéből a forgalmi engedélyét, majd megpróbálta elhagyni a helyszínt. Ekkor a rendőrök megfogták, és először a személygépjárművéhez, majd a rendőrségi autóhoz „nyomták”. Állítása szerint a bilincselés közben a rendőrök nem bántották, a karját hátrafeszítették és megbilincseltek. Ezt követően azonban a szolgálati gépjárműben kapott egy pofont, majd előállították a rendőrkapitányságra.

Kérdésre elmondta még, hogy a rendőri intézkedéssel kapcsolatosan az intézkedés elején, majd a végén (előállításakor) elszenvedett veréseket kifogásolja.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a beosztott járőrök, R. S. r. zászlós és K. T. r. zászlós azt követően, hogy a panaszos a rendőr kezéből kitépte forgalmi engedélyt, testi kényszer alkalmazásával próbálták őt megbilincselni a szolgálati gépjárműnél, az ellenszegülő panaszos kezeinek hátra helyzetbe helyezésével, de az erős ellenállás miatt azt csak úgy tudták végrehajtani, hogy a panaszost a szolgálati gépkocsi motorháztetejére fektették, és erőfölkényüket kihasználva folyamatosan feszítették a panaszos karját, nyakmagasságban fogták a ruháját, valamint a fejét a szolgálati gépjármű motorháztetejére nyomták. A bilincselést és a ruházatátvizsgálatot követően a panaszost előállították a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra. A bilincs alkalmazása 20 óra 40 perctől 21 óra 10 percig tartott, és az előállított személy csuklóján felületi hámsérüléseket okozott. Az intézkedésről készült jelentés alapján az eljáró rendőrök a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a szerint testi kényszersértés és az Rtv. 48. §-ának b) és c) pontjai alapján bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés történt. Testi kényszersértés továbbá kb. 20 óra 38 perctől 20 óra 40 percig alkalmaztak a rendőrök. A beszállítás ideje alatt a panaszos a szolgálati gépjárműben a hátsó ülés jobb oldali részén, közvetlenül az ablaknál – az „anyós ülés” mögött – ült. A gépjárművet K. T. r. zászlós vezette, mögötte foglalt helyet R. S. r. zászlós, a panaszos bal oldalán. A rendőrök a beszállítás során a kísérő őrökre vonatkozó szabályzó betartásával jártak el.

P. A. T. r. főhadnagy jelentésében az intézkedéssel összefüggésben megjegyzi, hogy a bilincselés felületi hámsérülést okozott, azonban megítélése szerint az eljárás módjában emberi méltóságában a panaszost nem sértette. Leírja továbbá, hogy a testi kényszer alkalmazása is okozott felületi hámsérülést, azonban az elszenvedett hámsérülések emberi testen való elhelyezkedése és kiterjedése egyértelműen alátámasztja a rendőrök által elmondottakat.

Az előállításról szóló igazolás rögzíti, hogy a fogvatartás alatt a panaszosnak keletkeztek sérülései, amelyek a következők: a fejtetőn hámsérüléssel duzzanat, a nyak baloldali részén kb. 5 cm hosszúságú, véraláfutásos hámsérülés, a nyak jobb oldalán és a jobb oldali csuklyás izmon felszíni hámsérülés, a bal csuklón bilincselésből eredő felszíni hámsérülés, a bal térde felett kb. 10 cm-rel hámsérüléssel duzzanat, illetve a bilincselés miatt vállát fájalta.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának feltételeit az Rtv. 16. § (1) bekezdése szabályozza, eszerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhatja úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontaknak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítéskor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A kényszerítő eszköz alkalmazását a Szolgálati

Szabályzat említett 57. §-ának (3) bekezdése alapján jól hallhatóan, közérthetően és határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

a) Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 59. § (1) bekezdése értelmében továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.

A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (2) bekezdése meghatározza, hogy mit kell a kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek tekinteni: azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantossáson.

A rendőri jelentések szerint a panaszossal szemben akkor került sor testi kényszer alkalmazására, amikor a személyazonosságának igazolására vonatkozó felhívást követően a panaszos olyan módon próbálta meg kivonni magát a rendőri intézkedés alól, hogy az intézkedő rendőr kezéből kivette az iratait, és távozni próbált. Ezen magatartását szakították meg a rendőrök azzal, hogy testi kényszer alkalmazásával megpróbálták megbilincselni, kezeinek hátra helyzetbe helyezésével. Az erős ellenállás miatt azonban ezt csak úgy tudták végrehajtani, hogy a panaszost a szolgálati gépkocsi motorháztetejére fektették, és erőfölényüket kihasználva folyamatosan feszítették a panaszos karját, nyakmagasságban fogták a ruháját, valamint a fejét a szolgálati gépjármű motorháztetejére nyomták.

A rendőri előadást erősítő tényezőként értékelte a Testület a panaszos és a jogi képviselő azon előadását, amely szerint a rendőri intézkedés lefolytatását a panaszos valóban azzal próbálta megakadályozni, hogy az eljáró rendőrtől visszavette az iratokat, és megpróbált távozni. Mindezek alapján a Testület elfogadta azt a rendőri előadást, miszerint a panaszos ellenállt a rendőri intézkedésnek, és annak eredményessége más módon nem volt biztosítható, így a testi kényszer alkalmazását a panaszossal szemben jogszerűnek minősítette.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a rendőri intézkedés helyszínén alkalmazott testi kényszer miatt nem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.

b) Indokoltnak tartotta ugyanakkor a Testület, hogy a testi kényszer alkalmazásával összefüggésben az arányosság követelményének az érvényesülését is értékelje, mivel a kényszerítő eszközt a rendőrök – saját előadásuk szerint is – viszonylag hosszú ideig és nagy intenzitással alkalmazták.

Az Rtv. fent utalt 15. és 16. §-ai ugyanis egyértelmű követelményként rögzítik, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazása során az arányosság elvét az intézkedő rendőröknek tiszteletben kell tartani.

Azzal összefüggésben ugyanakkor, hogy az események pontosan hogyan is zajlottak azt követően, hogy a panaszost a rendőrök testi kényszer alkalmazásával megakadályozták a távozásban, a felek előadása nem egészen van összhangban. A panaszos ugyanis nem számol be arról, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásának ellenállt volna, vagyis okot adott volna a fent leírt jellegű kényszerítő eszköz-alkalmazásra. A rendőrök ugyanakkor határozottan azt állítják, hogy a panaszos olyan erős ellenállást tanúsított, hogy csak a fent leírt módon tudták vele szemben lefolytatni az intézkedést.

A rendelkezésre álló információk alapján tehát a Testület nem tudott egyértelmű álláspontot kialakítani azzal összefüggésben, hogy a panaszos által tanúsított fellépésre adekvát választ adtak-e a rendőrök a fent leírt eljárással, és a kérdés tisztázására az eljárás továbbfolytatásával sem látott reális esélyt.

A Testület ezért a testi kényszer alkalmazásának arányossága kapcsán nem tudott megalapozott döntést hozni, így azzal összefüggésben nem tudta a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogának a megsértését megállapítani.

c) A panaszos bilincselésével összefüggésben a Testület álláspontja a következő.

Az Rtv. 48. §-a értelmében „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére”. Ezen okok közül a rendőrök a konkrét esetben a b), c) és d) pontokra hivatkoztak.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példalózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 60. § (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor.

A Testület a testi kényszer kapcsán tett utóbbi megállapításához hasonló következtetésre jutott a bilincselés jogszerűségének a vizsgálata során is. Mivel ugyanis nem volt egészen pontosan feltárható, hogy a panaszos a testi kényszer alkalmazása során milyen magatartást tanúsított, nem volt megállapítható az sem, hogy annak során okot adott-e további kényszerítő eszköz, konkrét esetben bilincs alkalmazására a testi kényszer követően.

Mivel tehát nem volt abban a helyzetben, hogy a történések pontos menetét és a felek által tanúsított magatartást feltárhatta volna, a panaszos bilincselésének jogszerűségét, és azzal összefüggésben az emberi méltóság megsértését a Testület nem tudta megállapítani.

d) Végül a Testület azt is vizsgálta, hogy a panaszossal szemben a sérelmezett események során a rendőrök alkalmaztak-e jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszakot.

A panaszos állítása szerint azután, hogy a testvér visszament az üzlethelyiségbe, a panaszos tovább magyarázkodott, ekkor azonban hirtelen, minden ok nélkül az egyik rendőr a könyökével olyan erősen fején verte, hogy a panaszos megsédült, megtántorodott. Később pedig, amikor a rendőrségi gépjárműbe beültették, egy rendőr is helyet foglalt mellette, még hozzá a panaszos jobbán, és a rendőrkapitányságra tartó út során többször és többféleképpen is bántalmazta.

A rendőrségi iratok az a panaszos által elsőként említett incidensről nem tesznek említést, mintha az meg sem történt volna. A panaszos beszállításával összefüggésben pedig a rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy azt a vonatkozó előírások betartásával hajtották végre. Az intézkedő rendőrök jelentése szerint a szolgálati gépkocsiba a panaszos mellé valóban beült egy rendőr, ám ő a panaszos balján foglalt helyet, és a szállítás során a kísérő őrkre vonatkozó szabályzó betartásával járt el.

A fentiek alapján elmondható, hogy a panaszos és a rendőrök előadása a történetekről ebben a tekintetben is ellentmond egymásnak. A fenti ellentmondás feloldásához a Testület a panaszos orvosi ellátásáról készült ambuláns napló, illetve az előállításról szóló igazolás megjegyzéseit vette alapul. Az előállítás során a panaszosnak keletkeztek sérülései ezek szerint a következők: a fejtetőn hámsérüléssel duzzanat, a nyak baloldali részén kb. 5 cm hosszúságú, véraláfutásos hámsérülés, a nyak jobb oldalán és a jobb oldali csuklyás izmon felszíni hámsérülés, a bal csuklón bilincselésből eredő felszíni hámsérülés, a bal térde felett kb. 10 cm-rel hámsérüléssel duzzanat, illetve a bilincselés miatt vállát fájalta.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során kizárólag a panaszos és az érintett rendőrök írásbeli nyilatkozata, valamint az intézkedő r. őrmester sérüléseiről készített orvosszakértői vélemény állt rendelkezésre.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetében kerül és rajta az ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

Jelen esetben a sérelmezett események 2011. június 24-én zajlottak, és a panaszos aznap, még fogvatartása idején részesült orvosi ellátásban. Megállapítható továbbá, hogy a panaszosnak az orvos megállapításai szerint a fején, a nyakán, a csuklóján és a térde alatt voltak sérülései, amely kapcsán – azok helyéből és jellegéből fakadóan – elmondható, hogy származhattak bántalmazásból. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a rendőrök előadása szerint a panaszos olyan módon sikerült intézkedés alá vonni, hogy vele szemben meglehetősen intenzív testi kényszert alkalmaztak, a gépkocsi motorháztetejére fektették, kezeit hátrafeszítették, majd megbilincsték, a Testület azt a lehetőséget sem tudta kizárni, hogy a panaszos sérülései ezen cselekmények során keletkeztek.

Ilyen körülmények között a Testület felelősséggel csak annyit állapíthatott meg, hogy a panaszos sérülései egyaránt keletkezhetnek a panaszossal szemben megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában alkalmazott kényszerítő eszközök használata miatt, és jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása, azaz bántalmazás eredményeként is.

A Testület megítélése szerint ezért nem lehetett egyértelműen bizonyítani, hogy a panaszos sérülései jogszerűtlen rendőri fellépés miatt keletkeztek.

A jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában ezért a Testület a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértését a konkrét esetben nem tudta megállapítani.

5) A panaszos beadványában kifogásolta a rendőrök által alkalmazott hangnemet, konkrétan azt, hogy az intézkedés kezdetén nem tartották be a törvényben előírt formai követelményeket. Előadása szerint amikor a rendőrök a későbbi intézkedés helyszínére megérkeztek, azonnal emelt hangon kezdtek el kiabálni, természetesen a szolgálati előírásokban szereplő megszólítás és napszaknak megfelelő köszöntés nélkül kezdve meg az intézkedést. A jogi képviselő továbbá utalt rá, hogy a fejére mért ütést követően a panaszost az is megfélemlítette, hogy a rendőrök körbevették őt, és gúnyosan nevettek rajta.

A rendőrségi iratok a panaszos állításaival szemben arról számolnak be, hogy a rendőrök megkülönböztető jelzést használva megálltak a panaszos által vezetett gépkocsi előtt, majd a panaszost intézkedés alá vonták, elkérték az iratait. Arról, hogy ennek során emelt hangot használtak volna, nem tesznek említést. Nem számolnak ugyanakkor be arról sem, hogy az intézkedés kezdetekor a panaszost hogyan szólították meg és hogyan köszöntek neki.

Az eseményekről videofelvételt nem tudott a rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátani.

a) A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A konkrét eset körülményei ismeretében nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a panaszossal szemben a rendőrök valóban a szükségesnél erősebb hangnemben, emelt hangon kezdeményezték-e intézkedést, és egyértelmű álláspont kialakítására a Testület az eljárás továbbfolytatásával sem látott lehetőséget.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

b) A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelettel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

A fenti rendelkezés megfogalmazása egyértelművé teszi, hogy az intézkedés kötelező formai elemei közül csak a tartalmi információt hordozó közlések, illetve aktusok (pl. a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása) utólagos megtétele szükséges olyan esetekben, amikor a formai követelmények teljesítése az intézkedés kezdetekor nem lehetséges. (A találkozáskor használatos köszöntést nyilvánvalóan értelmetlen az intézkedés végén, a távozáskor „pótolni”.)

Erre figyelemmel, továbbá a *de minimis* (azaz az alapjogsértés megállapításához szükséges minimális érdeksérelemre vonatkozó) szabály alapján Testület több korábbi állásfoglalásában (lásd pl.: 77/2012. (II. 15.) számú állásfoglalás) is kifejtette már álláspontját, miszerint a napszaknak megfelelő köszönés, továbbá az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással elmaradása önmagában nem ad alapot a panaszos oldalán alapjogsértés megállapítására.

Az intézkedés kezdetén a megfelelő köszönés és megszólítás elmaradása miatt ezért a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának megsértését nem állapította meg.

6) A panaszos panaszában azt is kifogásolja, hogy az a rendőr ment vele kísérőként az orvoshoz, aki korábban bántalmazta, ezért a Testület vizsgálta, hogy a konkrét esetben a rendőrség tiszteletben tartotta-e a részrehajlás-mentes intézkedés követelményét. A panaszos ezzel kapcsolatosan megjegyzi, hogy a kórházban az orvos hosszasan tárgyalt kettesben azzal a rendőrrel, aki bántalmazta, majd folytatta a vizsgálatot, és végül olyan ambuláns lapot állított ki, amely nem tükrözte a panaszos tényleges egészségi állapotát.

A rendőrségi iratok a panaszos ezen kifogásaira érdemben nem reflektálnak, sőt a Testület ez irányú kérdése ellenére a rendőrség nem cáfolta még azt a panaszosi állítást sem, hogy a rendőr hosszán tárgyalt négyszemközt az orvossal.

A panaszosi kifogások értékelése kapcsán a Testület az alábbiak említését tartja szükségesnek.

A kínzás, megalázó bánásmód tilalmának megsértése elleni fellépés pozitív állami kötelezettség. Ha az állami szervek ennek a kötelezettségnek nem tesznek eleget, az az Európai Emberi Jogi Egyezmény 3. cikke megsértésének minősül akkor is, ha maga a bántalmazás nem igazolható. Ebben a körben az egyik gyakran megvalósuló „eljárási” jogsértés a kellően alapos nyomozás hiánya (lásd pl. Kmetty kontra Magyarország), de az is idesorolható, ha olyan módon járnak el az állami szervek, ami bármilyen módon az állítólagos bántalmazások megfelelő felderítése ellen hat.

Ez az álláspontot osztja a Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság (CPT) is. A Boszniában tett 2011-es látogatás után elfogadott jelentésben (http://www.cpt.coe.int/documents/bih/2012-15-inf-eng.htm#_Toc299971700) ez áll (14. §): „A CPT azt az ajánlást fogalmazza meg, hogy ne azok a rendőrök kísérik a fogvatartott személyt orvoshoz, akikkel szemben a bántalmazás gyanúja felmerül. [...] Ezen túlmenően az orvosi vizsgálat bizalmas jellegét is tiszteletben kell tartani [...]”

A „CPT Standards” című dokumentumban (<http://www.cpt.coe.int/en/docsstandards.htm>) a következők olvashatók (28. §): „Nem ritka, hogy egyesek azt állítják: féltek a bántalmazásuk miatt feljelentést/panaszt tenni, mivel az ügyész vagy a bíró által tartott meghallgatáson ugyanazok a rendvédelmi dolgozók voltak jelen, akik korábban kihallgatták őket [...]. [Az ügyészi és bírói szerveknek] olyan módon kell lefolytatniuk az eljárásukat, hogy az érintetteknek valós lehetőségük legyen beszámolni arról, hogy miként bántak velük.” Továbbá (30. §): „Az is fontos, hogy nem állíthatók akadályok a bántalmazásra panaszkozó személyek [...] és azon orvosok közé, akik az ügyészi és bírói szervek által elismert orvosi jelentéseket adhatnak ki. Például egy ilyen orvoshoz való eljutás nem tehető a nyomozó hatóság előzetes engedélyétől függővé.”

A 2009-es magyarországi látogatásról szóló jelentésben (<http://www.cpt.coe.int/documents/hun/2010-16-inf-hun.pdf>) a CPT a következőket mondta (13. §) az orvosi vizsgálatok bizalmosságáról: „Mint már a korábbi látogatások során is külön hangsúlyt kapott, az egészségügyi ellátás szerepe alapvető fontossággal bír a rendőrségi bántalmazás megelőzése szempontjából. [...] A CPT-nek ismételten hangsúlyoznia kell, hogy a rendőri személyi állománynak a fogvatartottak orvosi vizsgálatánál való jelenléte visszatarthatja a bántalmazott fogvatartottat attól, hogy a bántalmazásról beszéljen [...]”

Nyilvánvalóan nem felel meg az ezen kitételek mögött húzódó elveknek, ha az állítólagos bántalmazó kíséri el a bántalmazásra panaszkozó személyt az orvoshoz.

A Testület hivatkozik továbbá a Colibaba v. Moldova ügyre (Application no. 29089/06) [<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Colibaba&sessionid=94715254&skin=hudoc-en>], ahol az Emberi Jogok Európai Bírósága jogsértőnek mondta ki, hogy ha az érintett kivizsgálása olyan személy felügyelete alatt zajlik, akire a bántalmazás elkövetésének gyanúja vetül.

A Testület álláspontja szerint ezért főszabály szerint nem egyeztethető össze a bántalmazás visszaszorítására vonatkozó állami kötelezettséggel, ha az a rendőr viszi orvoshoz az érintettet, aki állítólag bántalmazta. Egy ilyen megoldás alkalmazása az érintettet a jogérvényesítésben nyilvánvalóan gátolhatja. Az ilyen eljárás tehát a Testület álláspontja szerint a bántalmazás tilalmával kapcsolatos állami kötelezettség megszegését jelenti.

Tekintettel a fent kifejtettekre a konkrét ügyben a Testület a következő megállapításokra jutott.

A panaszosi és a rendőri előadás megegyező volt arra vonatkozóan, hogy valóban az a rendőr látta el a panaszos kíséretét az orvosi vizsgálatra történt szállítás alkalmával, akivel összefüggésben a panaszos bántalmazást kifogásolt. Nem adott ugyanakkor választ a rendőrség a Testület azzal kapcsolatos kérdéseire, hogy az OBSI-ban a rendőrök folytattak-e beszélgetést a panaszost ellátó orvossal, és ha igen, mi volt ennek a diskurzusnak a tárgya. A rendőrség hallgatása kapcsán a Testület utal azon gyakorlatára, amelyet számos állásfoglalás óta követ. Ennek értelmében olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség kifejezett kérés ellenére sem cáfolja, a Testület elfogadja a panaszosi állítást a történések valós előadásaként. Ezt a gyakorlatot követte a Testület jelen állásfoglalás kialakításakor is, és a történések értékelése kapcsán a panaszos előadását vette alapul, döntését arra alapozva hozta meg.

A körülmények ismeretében a Testület úgy ítélte meg, hogy jogilag visszás helyzetet idézett elő az a tény, hogy a vizsgálatra a panaszost az a rendőr kísérte el, aki a panaszban foglaltak alapján a panaszost bántalmazta, továbbá, hogy ez a rendőr a kísérés alkalmával a panaszos távollétében, egyedül beszélt a vizsgálatot végző orvossal. Ilyen körülmények között ugyanis egyértelműen megkérdőjeleződik az így készült rendőrségi és orvosi jelentések megbízhatósága, befolyástól mentessége, ami a későbbiekben a panaszos jogérvényesítése szempontjából adott esetben komoly akadályt képez.

Mindezek alapján a Testület indokoltnak tartotta kimondani, hogy a panaszossal szemben tanúsított rendőrségi eljárás a konkrét esetben nem felelt meg a bántalmazás tilalmával kapcsolatos állami kötelezettségből fakadó követelményeknek, ezért alkalmas volt arra, hogy a panaszos oldalán alapjogsértést valósítson meg.

A rendőrség azon magatartása tehát, hogy a panaszost az a rendőr kísérte el az orvosi vizsgálatra, akivel összefüggésben bántalmazást panaszolt, az Alkotmányban rögzített kényszer, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás tilalmába ütközött.

7) Utal végül beadványában a jogi képviselő arra is, hogy ugyan a helyszínen több rendőr is tartózkodott, a történetekkel kapcsolatban tanúkutatást egyikük sem végzett, nem vették fel a jelenlevők adatait, őket nem is nyilatkoztatták.

A rendőrségi iratok ezzel szemben arról számolnak be, hogy az intézkedő r. főörzsaszáslós az étterem környezetében tanúkutatást végzett a történetekkel kapcsolatban, ami azonban nem vezetett eredményre, mivel több állampolgár úgy nyilatkozott, hogy nem mernek tanúskodni a rendőrök mellett, mért félnek a következményektől, ezért azt állították, hogy nem láttak és hallottak semmit.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése értelmében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A 32. § szerint pedig a rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy

feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg.

A Testület jelen kifogás vizsgálata kapcsán fontosnak tartotta leszögezni: a panaszeljárás során nem gyakorol és nem is gyakorolhat részletekre kiterjedő szakmai felügyeletet a rendőrség bűnügyi és szabálysértési felderítési tevékenysége felett. Az intézkedési kötelezettség megfelelő teljesítésének körében ezért csak akkor állapít meg alapjogsértést, ha a rendőrség kirívó mulasztást követ el, azaz olyan intézkedést mulaszt el, amely az adott helyzetben nyilvánvalóan szükséges és/vagy amelyet az adott helyzetre a belső rendőrségi normák kógens módon előírnak.

Erre is figyelemmel a konkrét sérelemmel összefüggésben a Testület az alábbi következtetésre jutott. Mivel a gyanú alapjául szolgáló cselekmény az intézkedő rendőrök ellen irányult, a rendőrségnek különös súlyt kellett volna fektetni arra, hogy az eset szemtanúit felkutassa, amire pedig – különösen, hogy az események az utcán zajlottak – volt reális esély. A rendőrségi iratok is utalnak rá, hogy a rendőrök tudtak szemtanúkat beazonosítani, tőlük azonban érdemi előadást nem rögzítettek, mert az érintettek úgy nyilatkoztak, hogy nem mernek tanúskodni. Mivel azonban a fent hivatkozott jogszabályhelyek alapján a felkutatott szemtanúk kötelesek lettek volna választ adni a rendőrség kérdéseire, a Testület megítélése szerint a rendőrök nem jártak el jogszerűen, amikor elfogadták a szemtanúk fent említett hivatkozását, így a tanúk nyilatkozatai rögzítésének elmulasztásával a panaszos oldalán jogsértést valósítottak meg.

A Testület ezért indokoltnak tartotta megállapítani azt, hogy a rendőrök a konkrét esetben nem tettek maximálisan eleget intézkedési kötelezettségüknek, amivel a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a megsértését valósították meg.

IV.

A Testület álláspontja szerint a panaszossal kapcsolatos, közlekedési szabálysértés elkövetésére utaló gyanú alapján a rendőrségnek a vizsgált esetben intézkedési kötelezettsége keletkezett, amelynek érvényesítése érdekében a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így annak következtében a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát nem érte sérelem. A panaszos személyes szabadságának előállítással való korlátozását a Testület szintén jogszerűnek, időtartamát pedig az elérni kívánt célhoz mérten arányosnak minősítette, és a személyi szabadsághoz való jog megsértését nem állapította meg.

A Testület álláspontja szerint a rendőri intézkedés helyszínén alkalmazott testi kényszer miatt nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga. Ugyanakkor a Testület a testi kényszer alkalmazásának arányosságát, illetve a bilincsalkalmazás kapcsán nem tudott megalapozott döntést hozni, így azzal összefüggésben nem tudta a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának a megsértését megállapítani. Szintén nem tudta az ellentmondások feloldhatatlansága miatt – további bizonyítékok hiányában – a jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában a Testület a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának megsértését a konkrét esetben megállapítani.

A Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani. Az intézkedés kezdetén a megfelelő köszönés és megszólítás elmaradása miatt a de minimis szabály alkalmazása alapján a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának sérelmét nem állapította meg.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség azon magatartása, hogy a panaszost az a rendőr kísérte el az orvosi vizsgálatra, akivel összefüggésben bántalmazást panaszolt, az Alkotmányban rögzített kínzás, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás tilalmába ütközött.

Továbbá a rendőrök a konkrét esetben nem tettek maximálisan eleget intézkedési kötelezettségüknek a tanúkutatás kapcsán, amivel a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a megsértését valósították meg.

Mindezek miatt a Testület az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. május 8.

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTISZÜLET